

Co-funded by
the European Union

MERILA ŠTEJEJO – METER MATTERS

Predlog kriterijev in modela sofinanciranja programov
socialnega vključevanja v športu

ERASMUS-SPORT-2021-SCP, Project ID: 101050372

1. junij 2022 – 31. maj 2024

metermattersinsports.eu

O projektu Merila štejejo – Meter Matters	3
Definicija socialnega vključevanja v športu	4
Perspektive sofinanciranja socialnega vključevanja v športu	7
Predlog modela sofinanciranja socialnega vključevanja v športu.....	8
Opis modela za financiranje socialne vključenosti v športu	9
Prihodnji koraki: Preizkus modela kriterijev za sofinanciranje	15
Partnerji projekta.....	17

V okviru projekta MERILA ŠTEJEJO (Meter Matters) raziskujemo področje socialnega vključevanja v športu z namenom predlagati:

- a) nove merljive kriterije za sofinanciranje športnih programov v klubih, ki so namenjeni ljudem z intelektualno oviranostjo in drugim ranljivim skupinam, ter
- b) model sofinanciranja na državni ravni.

ZAKAJ?

Enakopravna vključitev vseh ljudi v športne aktivnosti je podprta z določenimi nacionalnimi in mednarodnimi smernicami, konvencijami in strategijami, ki so povezane ne samo s športom, ampak tudi s človekovimi pravicami, socialno varnostjo ter fizičnim in duševnim zdravjem. Pomen takšne vključenosti se odraža tudi v arhitekturi, okolju in javni upravi. Izvajalci programov, ki spodbujajo vključevanje v šport, so v praksi že prepoznani, prav tako obstaja nacionalna zakonodaja, ki zagovarja in podpira socialno vključevanje v šport.

Opažamo pa razhajanje med prakso in smernicami EU glede trajnostne podpore progra-

mom za vključujoči šport, zlasti kar zadeva financiranje s strani državnih in lokalnih (občinskih) virov.

Večinski športni programi so tipično financirani na podlagi množičnosti (število udeleženih športnikov) in uspešnosti (športni rezultati). Na področju socialnega vključevanja v športu pa se ta merila ne morejo enako uporabljati, saj je populacija ljudi z intelektualnimi ovirami in drugih ranljivih skupin manjša.

Cilji socialnega vključevanja v športu so predvsem namenjeni zagotavljanju enakih možnosti za vse, neodvisno od psihofizičnih sposobnosti udeležencev in njihovih socialnih okoliščin, pri čemer tekmovalni dosežki predstavljajo zgolj en vidik.

V projektu Meter Matters smo iskali nabor merljivih kriterijev za sofinanciranje programov socialne vključenosti v športu in sicer z izvedbo fokusnih skupin in poglobljenimi intervjuji z nekaterimi odločevalci.

Definicija socialnega vključevanja v športu

Ustvarjanje vključujočih športnih okolij za športnike raznolikih zmožnosti je bistvenega pomena za ustvarjanje bolj povezane in razumevajoče družbe. Šport ima izjemno moč pri združevanju ljudi, spodbujanju medsebojnega razumevanja in spoštovanja, ter ponuja neprecenljive priložnosti za osebno rast in razvoj posameznika. Vključevanje ranljivih skupin v športne aktivnosti ne le prispeva k gradnji bolj pravične in podporne skupnosti, temveč tudi odpira vrata k novim perspektivam in možnostim za vse udeležence.

Ko se posamezniki prek športa združujejo, se krepijo ne samo fizično, temveč tudi duševno in čustveno. To vodi k razvoju občutka pripadnosti, samozavesti in vzajemnega spoštovanja, kar ustvarja prostor, kjer lahko vsakdo izrazi in doseže svoje najvišje zmogljivosti. Razumevanje in naslavljanje specifičnih izzivov, s katerimi se srečujejo ranljive skupine v športu, je osrednjega pomena. Zagovarjanje in izvajanje politik ter programov, ki podpirajo njihovo polno vključitev, lahko ustvarja okolje, ki je od-

prto, bogato z različnostjo in sprejemajoče za vse udeležence.

Ob iskanju definicije socialne vključenosti v športu, smo v projektu Meter Matters preučili tudi mehanizme financiranja programov vključujočega športa v treh partnerskih državah, na Madžarskem, Portugalskem in v Sloveniji. Nato smo izvedli pregled literature in ugotovitve dokumentirali v članku z naslovom "Narrowing the Definition of Social Inclusion in Sport for People with Disabilities through a Scoping Review" ali slovensko "Približevanje definiciji socialnega vključevanja v športu s pregledom literature" (Pečnikar Oblak idr., 2023).

Ugotovili smo, da socialna vključenost v športu obstaja le v obliki pilotnih programov in posameznih dobrih praks. To nakazuje, da programi, čeprav zagnani, pogosto kaj hitro ugasnejo, saj so pretežno odvisni od entuziazma zavzetih posameznikov. Za doseganje družbenega napredka in razvoja na tem področju je nujno potreben odločilen korak naprej.

Definicija socialnega vključevanja v športu

Tabela 1: Šest kategorij ključnih trditev in deset programsko izluščenih ključnih besed za oblikovanje definicije socialne vključenosti v športu.

6 ključnih tem (št. izjav)	Ključne izjave	10 programsko izluščenih besed za oblikovanje definicije
Politika (9)	(1) Šport dostopen vsem. (2) Teme raziskovanja: 1- uporaba športa za ljudi iz "globoke socialne izključenosti", s poudarkom na beguncih in ljudeh, ki potrebujejo prilagoditve; 2- kritična teorija socialne vključenosti/izključenosti v športu; 3- raziskovanje odnosov, kontekstov, izkušenj in predpostavk o športu in mladih, ki so v nevarnosti za socialno izključenost; 4- organizacijska in politična vprašanja, povezana s socialno vključenostjo/izključenostjo v športu. (3) Veliko...*	Vključevanje, izključevanje, šport, izkušnje, politika, marginalizacija, stališča, razprava, vaditelji/trenerji, posledice
Temeljni pogoji (16)	(1) Enake možnosti. (2) Razširjenost športov. (3) Prisotnost ranljivih ljudi. (4) Nenehen razvoj veščin (osebnih, socialnih, motoričnih itd.) vseh udeležencev (trenerjev, športnikov, odločevalcev itd.) ob upoštevanju etičnih načel in vrednot v športu. (5) Spodbujanje socialnega in duševnega zdravlja v športnih klubih. (6) Šport za vse je usmerjen v zdrave, demokratične vrednote in je usmerjen k rezultatom...*	Šport, športne panoge, športniki, vključevanje, udeležba, trenerji/vaditelji, avtonomija, vrednote, udeleženci, spretnosti
Ključni elementi (18)	(1) Manj zahtevne športne discipline. (2) Netekmovalne aktivnosti. Udeležba v tekmovalnih športih je povezana z doseganjem vrhunskih rezultatov. Ljudje s kompleksnejšimi potrebami pogosto doživljajo omejitve za udeležbo na tekmovanjih. (3) Socialna vključenost na športni vadbi (treningu), tekmovalju in skupnih aktivnostih na dogodkih v skupnosti. (4) Raziskava...*	Šport, športne panoge, vključevanje, udeležba, dejavnosti, klubi, integracija, večinsko okolje, ljudje, posameznik
Mehke veščine (13)	(1) Premišljeno ustvarjanje dvojic športnikov s prilagoditvami in brez; spodbujanje prijateljstev (Specialna olimpijada). (2) Multisektorski pristop. (3) Trenerji z ustreznimi veščinami in odnosom. (4) Športni klubi sprejmejo otroke in mlade raznolikih zmožnosti. (5) Vodje klubov se naučijo ustreznih pristopov. (6) Starši premagujejo strah in skrb, da bi bili njihovi otroci zasmehovani ali zbadani od vrstnikov. (7) Vlada in lokalne oblasti zagotovijo zadostno razpoložljivost. (8) Šest...*	Šport, udeležba, posameznik, nezmožnost, športniki, klubi, prijateljstva, razumevanje, zagovorniki, veščine
Vrzeli v praksi (10)	(1) Potreba po iskanju preverjenih kriterijev za vključevanje v šport in preko športa (2) Raziskovalni potenciali športa kot orodja za socialno vključenost. (3) Dodati znanje, ki presega zgolj motorične ali športne veščine. (4) Med amaterstvom in profesionalnostjo. (5) Zakonito športno telo in zakonita uporaba telesa...*	Športne panoge, vključevanje, šport, izključevanje, potreba, oblikovalci politik, norme, makro, pomanjkanje, znanje za ravnanje
Dobre prakse (5)	(1) Združeni šport specialne olimpijade. (2) Vključujoč pristop za zadovoljevanje raznolikih potreb v mešanih skupinah z "modelom opolnomočenja". (3) "Model športnikov raznolikih zmožnosti" kot inovativen pristop k vključujočemu športu (interakcija športnikov s prilagoditvami in brez v večinskem športnem klubu) ima velik potencial za doseganje vključujočih rezultatov. (4) Različni pomeni udeležbe vodijo do različnih načinov doseganja kakovosti v...*	Pristop, opolnomočenje, prepreke, pomeni, pristopi, šport, priložnosti, model, vključevanje, potrebe

* Celotno besedilo je na voljo na www.mdpi.com/2227-9032/11/16/2292

Sistematično financiranje socialne vključenosti v športu bi omogočilo nujno potrebno preobrazbo. Za to pa je potrebna jasna definicija, ki bo enoznačna za vse. V nadaljevanju predstavljamo poskus takšne definicije. Tekst v angleškem jeziku vsebuje ključne besede iz tabele 1 in ga najdete v izvornem dokumentu (Pečnikar Oblak idr., 2023). Definicija v slovenskem jeziku zajema ključno idejo in ne sledi nujno izbranim besedam.

»Socialno vključevanje ranljivih skupin v športu predstavlja pristop, ki zagotavlja možnost aktivnega sodelovanja v športnih dejavnostih vsem posameznikom, ne glede na njihove psihofizične zmožnosti ali socialne okoliščine. To sodelovanje poteka znotraj športnih klubov oziroma večinskih športnih organizacij. S prilagajanjem dejavnosti potrebam članov vaditelji ter trenerji vzpodbujajo športno udejstvovanje športnikov raznolikih zmožnosti v t. i. mešanih skupinah, kar omogoča enake možnosti za vse udeležence, vključno s prostovoljci. Tak pristop prinaša obilico izkušenj, razvoj spretnosti in močnejši občutek pripadnosti. Tako teoretična kot praktična podpora temu pristopu izpostavlja njegov pozitiven vpliv na vse vpletene. Vendar pa je treba opozoriti, da lahko izključevalne norme, predsodki in neprimerna politika predstavljajo ovire za popolno vključenost.«

Sofinanciranje socialnega vključevanja ranljivih posameznikov in skupin v športu predstavlja investicijo v svetlejšo prihodnost za vse. Z ustrezno podporo in vodenjem lahko šport služi kot katalizator družbenih sprememb, ki ne spodbuja le telesne dejavnosti, ampak tudi krepi družbeno povezanost, spoštovanje in enakost. Ranljivi ljudje prinašajo širše razumevanje sočutja in raznolikosti. Njihove izkušnje nas spodbujajo k premišljevanju o vrednotah in načinu življenja, opominjajoč nas na veličino in dostojanstvo človeka.

Šport
za vse

Vir: Pečnikar Oblak, V., Campos, M. J., Lemos, S., Rocha, M., Ljubotina, P., Poteko, K., Kárpáti, O., Farkas, J., Perényi, S., Kustura, U., Massart, A., & Doupona, M. (2023). *Narrowing the Definition of Social Inclusion in Sport for People with Disabilities through a Scoping Review. Healthcare, 11(16), 2292.* <https://doi.org/10.3390/healthcare11162292>

Merila za sofinanciranje socialnega vključevanja v športu so v znanstveni literaturi redko obravnavana. Naše raziskave kažejo, da ni posebnega vira, ki bi podrobno obravnaval sofinanciranje programov socialnega vključevanja v športu. Poročilo Evropske komisije (2018) osvetljuje zapleteno mrežo virov financiranja in različne strukture upravljanja in vodenja med državami članicami. Ta raznolikost predstavlja izzive pri ocenjevanju ravni sofinanciranja socialnega vključevanja v športu. V nekaterih državah se financiranje preusmerja prek nevladnih organizacij, paralimpijskih komitejev in združenj, medtem ko v drugih ključne programe zagotavljajo nacionalne športne zveze ali ministrstva za šport, zdravje, socialne zadeve ali izobraževanje.

Zato je nujno določiti merila financiranja, ki so posebej zasnovana za lajšanje socialnega vključevanja športnikov raznolikih zmožnosti v šport. Ta merila morajo prepoznati edinstvene zahteve in izzive, s katerimi se soočajo ranljivi ljudje, ter zagotoviti, da so dodeljena sredstva učinkovito usmerjena v spodbujanje in podporo njihove aktivne vključenosti v šport.

Poleg tega Poročilo Evropske komisije izpostavlja pomembnost razumevanja najučinkovitejših načinov financiranja za spodbujanje socialnega vključevanja v športu in spodbuja ustvarjanje platforme, ki bi omogočala izmenjavo mnenj in izkušenj med deležniki.

Namen projekta Meter Matters je bil zbrati edinstvene in dragocene uvide o obstoječih in možnih načinih sofinanciranja socialnega vključevanja v športnih klubih. Pri tem so s svojimi izkušnjami in mnenji sodelovali športniki iz ranljivih skupin, starši, strokovnjaki in vodstva

športnih klubov. Cilj je bil oblikovanje merljivih kriterijev za sofinanciranje programov socialnega vključevanja v športu.

Zbiranje podatkov je bilo izvedeno na Madžarskem, na Portugalskem in v Sloveniji. Podatki so bili zbrani z uporabo metode imenovane Svetovna kavarna. Prvo skupino so zastopali športniki iz ranljivih skupin. Druga skupina je bila sestavljena iz vaditeljev, trenerjev, socialnih delavcev, psihologov in drugih strokovnjakov ter staršev. V tretji skupini pa so sodelovali vodje in direktorjevi klubov, tako iz mainstream – večinskih, kot specializiranih športnih organizacij, pri čemer so imeli vsi izkušnje v programih socialnega vključevanja v športu. Udeleženci so prispevali svoje vpogleds z odgovori na ista vprašanja. Izvedeni so bili tudi poglobljeni intervjuji z odločevalci iz vseh treh držav.

Metodologija

Opredelitev socialnega vključevanja v športu

Intervjuji z odločevalci

Fokusne skupine

Kriteriji za sofinanciranje programov socialnega vključevanja v športnih klubih

Po zbiranju mnenj udeležencev fokusnih skupin in intervjuvancev smo raziskovalne ugotovitve razvrstili v različne teme. Možni merljivi kriteriji za sofinanciranje so bili organizirani v smiselne skupine v skladu z načelom konceptualnega kartiranja. Analiza podatkov, skupaj s pregledom ključnih besed v izjavah in pregledom obstoječih meril v drugih kontekstih, kot izhaja iz literature, je pripeljala do oblikovanja šestih merljivih kriterijev.

Perspektive iz vsake skupine meril poudarjajo mnogo plastno in kompleksno naravo financiranja vključujočih športnih programov.

Z izvajanjem celovitega pristopa se združujejo različna stališča, kar spodbuja holistično podporo in trajnostni razvoj. Ključnega pomena je vzpostavitev trajnostnega nacionalnega modela, ki uporablja premišljeno uravnotežen sistem merljivih kriterijev, ki vodijo odločevalce pri razdeljevanju sredstev med organizacije, ki izvajajo vključujoče športne programe.

Predlagani model (slika spodaj) si prizadeva omogočiti celovito in trajnostno podporo različnim športnim panogam in organizacijam, pri čemer izboljšuje učinkovitost in enakost sofinanciranja športnih programov.

Model kriterijev za sofinanciranje programov socialnega vključevanja v športu

1. TRAJNOST

Udeleženci fokusnih skupin in intervjuvanci so poudarili pomen lastnosti, povezanih z: (1) številom neprekinjenih let delovanja športne organizacije, (2) člani, ki potrebujejo prilagoditve in s tistimi, ki prilagoditev ne potrebujejo, (3) člani, mlajšimi in starejšimi od 12 let, (4) številom članov, ki jih vodi en trener/vaditelj, (5) možnostjo različnega plačila članarine/vadnine glede na socialni status, (6) lastništvom ali dolgoročnim najemom športnih objektov, (7) jasno opredeljenimi dolgoročnimi cilji in (8) prisotnostjo pisnih dokumentov. Ta merila so nam omogočila konceptualizacijo in opredelitev kriterija, poimenovanega „trajnost“.

Trajnost športnega kluba in sposobnost zadovoljevanja potreb lokalne ali regionalne skupnosti z zagotavljanjem športnih priložnosti za vse sta ključnega pomena. To neprekinjeno delovanje se vzdržuje z vestno podporo in rastjo članske baze, s čimer se zagotavlja dolgoživost organizacije. Organizacije, ki so globoko vpete v svoje skupnosti in imajo

dolgoletno prisotnost, običajno gradijo večjo verodostojnost, odgovornost in zaupanje. Poleg tega je trajnost organizacije lahko odvisna od njenih strategij za podporo obstoječim in novim članom. Primer ene od takšnih strategij je možnost plačevanja različno visoke članarine/vadnine na podlagi izkazanega socialnega statusa. Drug primer je zagotavljanje prilagojenih storitev za izpolnjevanje potreb športnikov raznolikih zmožnosti. Vadba v sposobnostno mešanih skupinah mladih, je za športno organizacijo enako pomembna kot ponujanje priložnosti za različne starostne skupine in vzpostavljanje povezav s podpornimi mrežami, kot so družinski člani. Za trajnostno organizacijo je bistveno, da jasno in konkretno opredeli svoje dolgoročne cilje, saj ti cilji tvorijo temelj za razvoj pisnih delovnih načrtov. Delovanje vključujočih športnih klubov je prav tako odvisno od dostopa do športnih objektov, bodisi prek lastništva ali zagotovljenega dolgoročnega najema prostorov. Kriterij trajnosti je lahko posredno povezan tudi z izvajanjem varne vadbe in na primer z zagotavljanjem pomoči pri potovanju na tekmovanja.

2. IZVEDBA

Druge lastnosti, omenjene v fokusnih skupinah in intervjujih, so se osredotočale na izvedbo vključujočih dejavnosti in so bile povezane z: (1) številom vključujočih športnih programov znotraj športne organizacije, (2) številom in deležem športnikov s prilagoditvami in brez, (3) številom vključujočih tekmovanj, ki so se jih člani udeležili in ki jih je v preteklih letih organizirala športna organizacija, (4) uspešnostjo na nacionalnih in/ali mednarodnih tekmovanjih, (5) številom prejetih nagrad za dejavnosti vključujočega športa, (6) zneskom in sestavo letnih finančnih virov, (7) deležem javnega, sponzorskega in klubskega financiranja, (8) številom in vrsto storitev, ki jih organizacija ponuja.

Uspešna izvedba dejavnosti vključujočega športnega kluba je opredeljena široko, s poudarkom na lastnostih, ki presegajo športne

rezultate. Bistvena so prizadevanja za vključevanje, ki se kažejo v priložnostih za vse člane, ne glede na raznolike zmožnosti. To spodbuja skupna tekmovanja in zagotavlja sredstva za organizacijo vključujočih dogodkov. Merjenje uspešne izvedbe vključujočih športnih dejavnosti obsega tako število udeležencev kot njihove dosežke na tekmovanjih, kakor tudi priznanja za prizadevanja v vključujočem športu.

Financiranje igra ključno vlogo, saj vključuje raznolikost in kakovost virov ter razvoj lastnih virov dohodkov v kombinaciji z javnimi in zasebnimi prispevki. Prihodnji razvoj bi lahko obsegal zagotavljanje storitev za člane in njihove podpornike v obliki plačanih prevozov na vadbo ali nastanitvev in prehrane na taborih ali tekmovanjih. Ta pristop poudarja pozitivne vidike raznolikosti in vključenosti, osredotočen pa je na sposobnosti in zmožnosti vseh udeležencev.

3. MREŽENJE

Udeleženci raziskave so podali predloge, ki so se nanašali na: (1) vključujoče javne dogodke, ki jih organizirajo športni klubi in pri katerih postane vključevanje del programa, (2) število medijskih objav o dejavnostih vključevanja (blogi, novice, poročila - TV, radio, družbena omrežja) in (3) sodelovanje v dejavnostih z drugimi organizacijami znotraj ali zunaj športa, kot so šole/univerze, občine, fundacije idr. Na podlagi teh tem smo oblikovali in poimenovali merilo mreženja, ki odraža del odnosa do socialnega vključevanja v športu.

Mreženje športnega kluba v svojem socialnem okolju je ključnega pomena pri ustvarjanju zavedanja o vlogi in vrednosti, ki jo lahko udeležba v športu prinese v življenja ljudi raznolikih zmožnosti. Prizadevanja športnih organizacij

za javno predstavitev dejavnosti in dosežkov svojih športnikov, strokovnjakov in same organizacije lahko bistveno prispevajo k razvoju socialnega vključevanja v športu. Zato število javnih vključujočih klubskih dogodkov in prezentacija vključujoče klubske agende prav tako pričata o zavzetosti za vključujoče poslanstvo. Merimo pa lahko tudi objave na medijskih platformah vključno z novicami, poročili, blogi, podcasti, poročanji prek TV, radia, družbenih omrežij, YouTube kanala ipd. Poleg tega mreža partnerjev širi polje druženja in interakcij. Še več, ustvarjanje socialnih športnih dogodkov koristi vsem partnerskim organizacijam in jim zagotavlja vpetost v lokalne in regionalne skupnosti. Podpiranje organizacij, ki ozaveščajo o socialnem vključevanju v športu, je pomembno za sprejemanje različnosti.

4. ODNOS DO SOCIALNEGA VKLJUČEVANJA

Udeleženci raziskave so podali predloge, ki so se nanašali na področja (1) obstoja programov za prostovoljce, (2) imenovanja posebnega koordinatorja za prostovoljce, (3) dokumentiranja vključujočih praks v pisni obliki, (4) imenovanja osebe, odgovorne za vključujoče pristope, (5) števila vključujočih timskih dogodkov in (6) dejavnosti, usmerjenih v preprečevanje izključevanja, zagotavljanje enakega obravnavanja in spremljanje števila vključujočih dogodkov.

Organizacije lahko prispevajo s sprejemanjem in promocijo vključujočih športnih programov, ki so namenjeni širši skupnosti. To vključuje organizacijo delavnic in usposabljanj za vaditelje in prostovoljce, ki se osredotočajo na vključujočo športno prakso. Prav tako je pomembna vzpostavitev mentorstva in podpornih mrež,

ki novim članom v športnem klubu omogočajo lažji vstop v vključujoče športne aktivnosti. Posamezniki lahko prispevajo kot prostovoljci, vaditelji ali mentorji, pomagajo pri organizaciji dogodkov ali preprosto sodelujejo in spodbujajo vključujoče športne dogodke v svojih skupnostih. Deljenje uspešnih zgodb in dosežkov športnikov raznolikih zmožnosti prek družbenih omrežij in drugih medijskih platform prav tako povečuje zavedanje in spodbuja pozitiven odnos do vključevanja. Vključevanje v šport ponuja edinstvene priložnosti za izobraževanje in razvoj empatije v širši skupnosti. Z organizacijo vključujočih dogodkov, kot so športni dnevi ali delavnice, kjer se ljudje raznolikih zmožnosti lahko srečajo in sodelujejo, organizacije in posamezniki skupaj gradijo mostove razumevanja in spoštovanja.

5. ZNANJE

Odgovori udeležencev raziskave segajo na področju znanja od spremljanja (1) števila ur, namenjenih vključujočemu treningu in (2) frekvence treningov na teden, do (3) določanja velikosti športne organizacije in (4) števila športnih zvez, s katerimi je povezana. Razširjajo se na (5) vključevanje ranljivih športnikov v upravljanje kluba. Poleg tega odgovori vključujejo (6) število in sestavo ekipe športne organizacije, (7) razmerje vaditeljev, kvalificiranih za delo s športniki raznolikih zmožnosti, (8) število trenerjev, ki so sodelovali na usposabljanjih za vključevanje, in na primer (9) pogostost letnih sestankov s starši.

Portfelj športnih dejavnosti kluba odraža kompetentnost pri zagotavljanju storitev članom in nekaterim delom lokalne skupnosti. Spособnost vključevanja prek športa kaže, kako si lahko športna organizacija neprekinjeno prizadeva za oblikovanje ustreznega družbenega miselnega okvira. Na družbeni ravni so ključne naloge standardizacija mednarodnih pravilnikov, razbijanje stereotipov znotraj športnih organizacij, spodbujanje pozitivnega športnega duha, zagotavljanje podpore in spodbud, predstavljanje najboljših praks in zagotavljanje dostopa ljudem raznolikih zmožnosti do špor-

tnih priložnosti. Organizacije, ki kažejo takšne kompetence, lahko skrbijo tudi za usposobljene vaditelje, trenerje in sodnike. Vaditelji in drugi strokovnjaki v športnem klubu nosijo odgovornost za spodbujanje aktivnega sodelovanja različnih družbenih skupin v športu, vključno z organiziranjem dejavnosti za posebne ciljne skupine, kot so ranljivejši posamezniki in ljudje raznolikih zmožnosti. Redna telesna aktivnost je znana po pozitivnih fizioloških učinkih. A poudariti je treba tudi vključevanje, ki omogoča vsakemu posamezniku, da sodeluje v skupnosti, vključno s športno skupnostjo in to na enakih izhodiščih. Zato je potrebno še bolj poudariti pomen temeljnega interdisciplinarnega usposabljanja in znanja vaditeljev.

6. DOBRO UPRAVLJANJE

Odgovori udeležencev raziskave so se na temo dobrega upravljanja nanašali na (1) različne dimenzije dobrega upravljanja znotraj organizacije, ki obsegajo (2) vključenost, (3) pravičnost, (4) uspešnost, (5) preglednost, (6) verodostojnost, (7) odgovornost, (8) dobro upravljanje in (9) zmožnost. Ti vidiki so ključni za zagotavljanje, da organizacija deluje učinkovito, spoštuje pravice in potrebe svojih članov ter učinkovito izvaja vključujoče prakse, ki imajo dolgoročne pozitivne učinke tako na skupnost kot na njene člane.

Stebri dobrega upravljanja, preglednost in odgovornost, so temeljni za učinkovito delovanje športnega kluba in za gradnjo zaupanja med poslovnimi partnerji ter člani. Za doseg tega je potrebno zagotoviti neprekinjen notranji in

zunanji tok komunikacije, vključno z odprtim informacijskim sistemom. Ta odprtost omogoča vsem deležnikom sodelovanje v odločevalskem procesu in razumevanje njegovih izidov. Dobro upravljanje prav tako zahteva neprekinjeno in konstruktivno komunikacijo z različnimi partnerji in spoštovanje načel odprtega in demokratičnega vodenja, ki spodbujajo raznolikost in ustvarjalno razmišljanje.

Transparentno načrtovanje proračuna in finančna odgovornost sta ključna za zagotavljanje finančne stabilnosti in odgovornega upravljanja. Pomembna sta tudi učinkovita dodelitev in uporaba virov za doseganje zastavljenih ciljev. V športnih organizacijah je bistven poudarek na vključevanju in spodbujanju udeležbe članov. To vključuje prilagajanje potrebam članov pri vadbi in zagotavljanje enakih tekmovalnih možnosti za vse.

Načelo pravičnosti zahteva aktivno udeležbo staršev pri odločanju, s čimer se zagotavlja široka zastopanost. Poleg tega sta pomembna ustvarjanje preglednosti in lahek dostop do informacij. Ohranjanje dobro obveščениh članov in jasna komunikacija sta vitalnega pomena za spodbujanje enotnosti in zavezanosti skupnim ciljem.

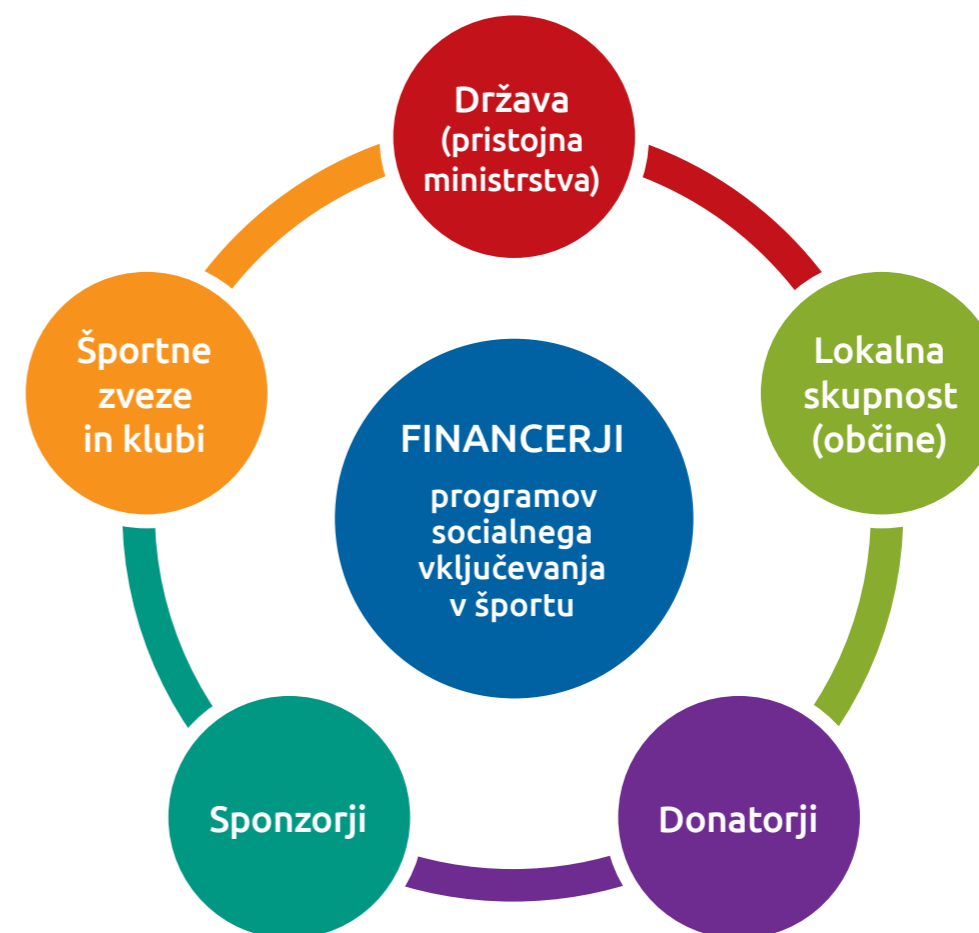
Odgovornost, temeljni kamen dobrega upravljanja, je bistvena za dolgoročno vzdržnost in uspeh organizacije, saj zagotavlja stabilnost in zaupanje v skupnosti in med partnerji. Tako je spodbujanje vključujočih odnosov in izvajanje praks dobrega upravljanja, kot so prostovoljni programi, vključujoče vadbe in transparentno odločanje, ključno za športne organizacije. S sprejemanjem teh praks lahko organizacije postanejo učinkovitejše in boljše služijo svojim članom in skupnostim.

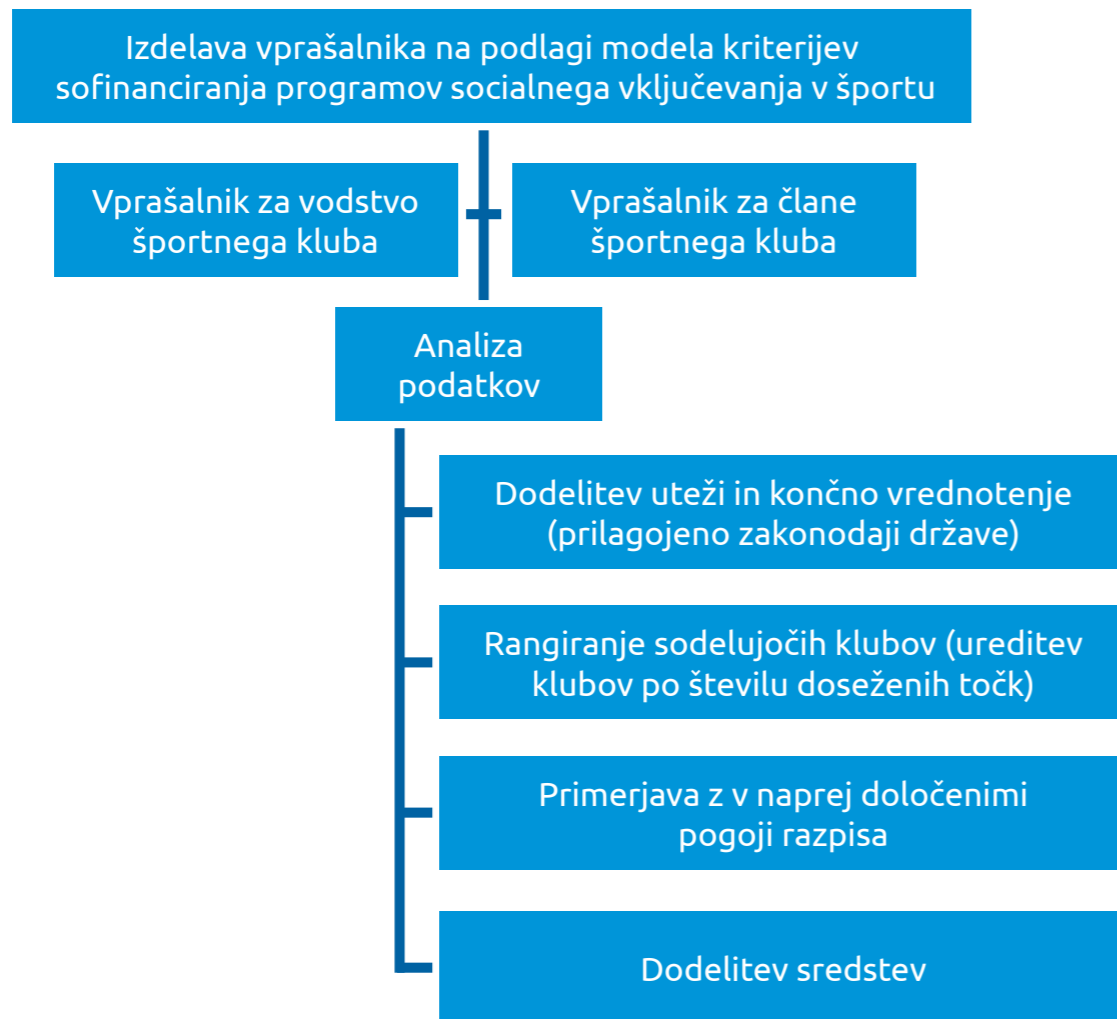
Za globlje razumevanje in boljše naslavljanje potreb socialne vključenosti v športu je potrebno testirati učinkovitost predlaganih kriterijev s sodelovanjem deležnikov. To bo zagotovilo, da bo nov razvit model ne le upošteval kriterije z ustreznimi utežmi, temveč bo tudi resnično odražal potrebe in pričakovanja vseh vpletenih. S tem bomo lahko bistveno prispevali k učinkovitejšemu dodeljevanju sredstev in kreptvi vključujočega duha v športu. Pomembno je tudi poudariti, da so za doseganje širšega konsenza in implementacijo sprememb ključ-

na mnenja širokega spektra nacionalnih strokovnjakov in odločevalcev. To bo omogočilo, da se model ne samo prepozna kot koristen, ampak tudi aktivno uporablja v praksi, kar bo imelo dolgoročne pozitivne učinke na celotno športno skupnost. Cilj prihodnjih raziskav je tako usmerjen v razvoj novega instrumenta za zbiranje podatkov o vključujočih programih v športnih klubih. Model sofinanciranja programov socialnega vključevanja v športu je namenjen zainteresiranim javnim in zasebnim organizacijam (slika spodaj).

Možni sofinancerji programov socialnega vključevanja v športu.

Predlog procesa delitve sredstev za financiranje programov socialnega vključevanja v športu

Fakulteta za šport v Ljubljani je visokošolska ustanova, specializirana na področju športa in telesne aktivnosti. Nahaja se v glavnem mestu Slovenije, Ljubljani, in je del Univerze v Ljubljani. Fakulteta ponuja širok nabor študijskih programov, ki pokrivajo področja, kot so športna pedagogika, športno treniranje, športna medicina, športni menedžment in druge sorodne discipline. Znana je po svojih vrhunskih in sodobnih športnih objektih, ki študentom zagotavljajo praktične izkušnje in možnosti za raziskovanje. Poleg svoje izobraževalne vloge

fakulteta pomembno prispeva tudi k razvoju in promociji športa v Sloveniji ter sodeluje z različnimi nacionalnimi in mednarodnimi športnimi organizacijami. Študenti lahko pridobijo znanje na področju socialne vključenosti v športu na vseh ravneh, kar poudarja njihovo zavezanost vključevanju vseh skupin ljudi v športne dejavnosti. Fakulteta je tudi mednarodno usmerjena in vzdržuje tesno sodelovanje z različnimi mednarodnimi institucijami, kar študentom omogoča pridobivanje mednarodnih izkušenj in širjenje globalnega razumevanja športa.

Univerza v Coimabri (UC), javna visokošolska ustanova v mestu Coimbra, Portugalska, ustanovljena leta 1290, je od leta 2013 priznana kot Unescova svetovna dediščina zaradi svoje edinstvene dediščine, ki močno prispeva k znanstveni kulturi Evrope in sveta. Fakulteta za športne znanosti in telesno vzgojo (FCDEF), ustanovljena leta 1992, ponuja bogat nabor programov, vključno z dodiplomskim, tremi magistrskimi, doktorskim in podoktorskim programom, s poudarkom na področjih kot so telesna vzgoja, športno treniranje, vadba in zdravje pri posebnih populacijah ter fiziologija vadbe. FCDEF-UC, ki se uvršča med prvih 130 po QS svetovni univerzitetni lestvici, daje velik pomen vključevanju in raznolikosti ter razvija programe, usmerjene k napredovanju znanja o prilagojeni telesni dejavnosti in športu za ljudi raznolikih zmoglosti. Z bogato zgodovino publikacij in organizacijo pomembnih dogodkov, kot je EUCAPA 2022,

FCDEF-UC aktivno prispeva k razvoju in promociji vključujočega športa in telesne vzgoje. Sodelovanje v različnih Erasmus projektih in koordinacija dogodkov za ranljivejše skupine in posameznike poudarjajo njeno zavezanost izboljšanju dostopa in kakovosti športnih in telesnih dejavnosti za vse.

Partnerji projekta

Ustanovljena leta 1925, **Madžarska univerza za športne znanosti (HUSP)**, znana kot TF, je v Srednji Evropi priznana institucija z bogato dediščino v telesni vzgoji in športnih znanostih. Z 2.650 študenti ponuja široko paleto programov od telesne vzgoje do športnega menedžmenta in trenerstva. Kot središče za raziskovanje športnih znanosti na Madžarskem igra TF pomembno vlogo v nacionalni športni politiki, sodeluje z mednarodnimi športnimi organizacijami in vlado ter je znana po svojih

olimpijskih prvakov in strokovnjakov za rekreacijo. Leta 2019 je uvedla prvi madžarski program za usposabljanje vključujočih športnih inštruktorjev, leta 2021 pa je postala univerza, ki spreminja model, s ciljem izboljšanja poučevanja in raziskav. Z najsodobnejšimi objekti, kot sta nova glavna stavba in večnamenski športni kompleks dr. Koltai Jenő, TF zagotavlja vrhunske pogoje za izobraževanje, usposabljanje in raziskovanje, pripravljajoč svoje študente za izzive 21. stoletja.

APPDA Coimbra, Portugalsko združenje za razvojne motnje in avtizem, je nevladna organizacija in institucija zasebne socialne solidarnosti, locirana v Coimabri. Njeno poslanstvo je nudenje prilagojenih storitev posameznikom z razvojnimi motnjami in motnjami avtističnega spektra (ASD) ter njihovim družinam za podporo njihovi samostojnosti, vključevanju in polnopravnemu državljanstvu. APPDA stremi k prilagajanju svojih storitev specifičnim potrebam ljudi z ASD in njihovim družinam, z ambicijo biti prepoznana po visoki kakovosti na nacionalni in mednarodni ravni. Organizacija zagotavlja raznolike socialne storitve, vključno z: Delovnim centrom, ki ponuja različne delavnice za pred poklicno usposabljanje, razvoj osebnih in socialnih veščin, ter spodbuja vključevanje v koristne družbene dejavnosti, Centrom za prosti čas, Samostojnim bivanjem in Izobraževalnim centrom, ki ponuja osem poklicnih programov za ljudi raznolikih zmožnosti. Z angažiranjem v partnerskih projektih APPDA Coimbra aktivno prispeva h

krepitevi lokalne, nacionalne in evropske skupnosti, promovira vključevanje vseh ljudi in se zavzema za pravice posameznikov v ranljivih položajih

Partnerji projekta

Specialna olimpijada je največja svetovna športna organizacija za otroke in odrasle z intelektualno oviranostjo, ki skozi celo leto omogoča vadbo in dejavnosti 5 milijonom udeležencev ter partnerjem v Združenem športu. Specialna olimpijada po vsem svetu vsakodnevno organizira številna tekmovanja, od lokalnih do nacionalnih in regionalnih, v 32 olimpijskih poletnih in zimskih športih, prisotna pa je v 204 državah. Udeležba v Specialni olimpijadi ljudem z intelektualno oviranostjo omogoča koristi telesne aktivnosti, kot sta zmanjšanje tveganja za srčno-žilne bolezni in povečana telesna teža, poleg tega pa prinaša tudi številne čustvene in psihološke prednosti: od večje samozavesti in izboljšanja socialnih veščin do napredka v gibalnih sposobnostih in boljše samopodobe.

Specialna olimpijada Slovenije

Specialna olimpijada Slovenije je bila ustanovljena leta 1989 in

vključuje približno 2.000 športnikov preko svojih 75 lokalnih programov po vsej Sloveniji. Od

svoje ustanovitve je sodelovala v projektih Specialne olimpijade Evropa Evrazija in Mednarodne Specialne olimpijade. Pred kratkim je začela sodelovati tudi v projektih pod okriljem Erasmus+.

Special Olympics Hungary

Specialna olimpijada Madžarske je akreditiran nacionalni program Mednarodne specialne olimpijade in je

bila ustanovljena leta 1989. Njeno poslanstvo je opolnomočiti posameznike z intelektualno

oviranostjo, da uresničijo svoj najvišji potencial in razvijajo svoje spretnosti skozi celoletno športno vadbo in na tekmovanjih. Posledično postanejo športniki Specialne olimpijade izpolnjeni in produktivni člani svojih družin in skupnosti, v katerih živijo. Poslanstvo organizacije se osredotoča na zagotavljanje možnosti športne vadbe in tekmovanj ljudem z intelektualno oviranostjo. Vpliv delovanja sega onkraj samih športnikov in spreminja življenja vseh, ki so vključeni v gibanje Specialne olimpijade. Specialna olimpijada Madžarske omogoča udeležbo v 16 poletnih in 5 zimskih športnih panogah za več kot 2.000 športnikov z intelektualno oviranostjo in 500 partnerjev brez intelektualne oviranosti v programu Združenega športa (Unified Sport).

Člani raziskovalne ekipe:

1. Univerza V Ljubljani

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Gortanova 22, 1000 Ljubljana • www.uni-lj.si

2. Universidade de Coimbra (UC)

www.uc.pt • www.facebook.com/univdecoimbra

3. Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem

1123 Budapest, Alkotás u. 42-48. • www.tf.hu

4. Društvo Specialna Olimpiada Slovenije

Društvo specialna olimpiada Slovenije, Samova 9, 1000 Ljubljana • FB: Specialci

5. Associação Portuguesa para as Perturbações do Desenvolvimento e Autismo de Coimbra (APPDA Coimbra)

www.facebook.com/appdac

6. Magyar Speciális Olimpia Szövetség

1146 Budapest, Istvánmezei út 1-3.

www.facebook.com/specialolympicshungary • www.msosz.hu

 metermattersinsports.eu

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.

